

BIJLAGE: EXTERNE VEILIGHEID, VERANTWOORDING GROEPSRISICO

Aanleiding

Externe veiligheid gaat over de beheersing van activiteiten met gevaarlijke stoffen. Deze activiteiten kunnen bestaan uit het opslaan, verwerken of transporteren van gevaarlijke stoffen en kunnen een risico veroorzaken voor de leefomgeving. Vanwege de aanwezige risicobronnen is externe veiligheid relevant voor dit bestemmingsplan.

Beleid en regelgeving

De vertaling van de veiligheid naar de ruimtelijke inrichting rond transportassen wordt beschreven in de nota 'Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen' (RNVGS, 1996). Hierin is aangegeven aan welke risiconormen moet worden voldaan bij transport van gevaarlijke stoffen over wegen, vaarwegen en spoor. Verdere verankering vindt plaats in de circulaire 'Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen' (hierna: circulaire RNVGS). Deze circulaire is voor het laatst op 1 januari 2010 gewijzigd.

Er bestaat nog geen wettelijke borging voor de normering van externe veiligheidsrisico's als gevolg van het vervoer van gevaarlijke stoffen. Momenteel wordt gewerkt aan de totstandkoming van afspraken over de beheersing van risico's van het vervoer over het spoor, water en de weg. Dit gebeurt in het zogenaamde Basisnet. Hierin wordt ondermeer bepaald op welke wijze de ruimtelijke planvorming langs transportassen kan plaatsvinden. Wettelijke verankering van veiligheidsnormen voor het vervoer over de weg zal naar verwachting in 2013 plaatsvinden in het Besluit transportroutes externe veiligheid. Het ontwerp van dit besluit is inmiddels gepubliceerd.

De normering van het vervoer van aardgas en aardolieproducten door buisleidingen is geregeld in het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb). Dit besluit is op 1 januari 2011 in werking getreden.

Op 29 oktober 2012 is de Structuurvisie buisleidingen 2012 – 2035 vastgesteld. De Structuurvisie Buisleidingen is een visie van het Rijk waarmee het Rijk voor de komende 20 tot 30 jaar. Bij de visie is een visiekaart gevoegd waarop een leidingenstraat is weergegeven. Deze leidingenstraat ligt net buiten de oostelijke gemeentegrens. Desondanks heeft de leidingenstraat gevolgen voor de externe veiligheid op het grondgebied van Uden. Het tracé van de leidingenstraat zal worden opgenomen in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Voor de aanleg van de afzonderlijke leidingen is een Wabo-vergunning nodig.

Voor de normstelling van risicovolle bedrijven moet worden aangesloten bij het Besluit externe veiligheid voor inrichtingen (Bevi). Het toetsingskader is meer gedetailleerd uitgewerkt in de Regeling externe veiligheid voor inrichtingen (Revi). De zwaardere risicovolle bedrijven vallen onder de werkingssfeer van het Besluit Risico's Zware Ongevallen 1999 (BRZO). De opslag van vuurwerk en munitie vallen niet onder de werkingssfeer van het Bevi. Hiervoor gelden veiligheidsafstanden respectievelijk op basis van het Vuurwerkbesluit en het Barro.

Gemeentelijke Beleidsvisie Externe Veiligheid

In mei 2011 is de gemeentelijke Beleidsvisie Externe Veiligheid vastgesteld. In de beleidsvisie is de gemeentelijke visie op de beheersing van externe veiligheidsrisico's opgenomen. Het uitgangspunt is om tenminste te voldoen aan de wettelijke normen voor externe veiligheid en risicovolle activiteiten zoveel mogelijk te scheiden van de woon-, leef- en (zo mogelijk) werkomgeving.

In de Beleidsvisie Externe Veiligheid is onderscheid gemaakt in vier gebiedstypen: woongebieden (inclusief voorzieningen), Bevi-bedrijventerreinen, niet Bevi-bedrijventerreinen en het landelijk gebied. Voor alle gebiedstypen geldt dat een overschrijding van de grenswaarde voor het plaatsgebonden risico niet acceptabel is. Voor het gebiedstype 'Woongebieden' geldt, dat geen nieuwe Bevi-inrichtingen mogelijk mogen worden gemaakt.

De gemeente heeft een hogere ambitie geformuleerd dan de basisveiligheid die in de wet- en regelgeving is opgenomen. De gemeente streeft ernaar om binnen de 100% letaliteitscontouren van risicovolle inrichtingen en buisleidingen en binnen een zone van 30 meter vanaf de rand van risicovolle transportassen geen objecten voor verminderd zelfredzame personen toe te staan. In de beleidsvisie is aangegeven wat wordt beschouwd als een object voor minder zelfredzame personen. Het betreft met name basisscholen, zorginstellingen, bejaardenhuizen, kinderdagopvang, aanleuningswoningen, cellencomplexen en sociale werkvoorzieningen.

Risicomaten

Voor het aspect externe veiligheid worden 2 risicomaten onderscheiden: het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Het plaatsgebonden risico (PR) wordt uitgedrukt in de kans op overlijden van een denkbeeldig aanwezige persoon op een bepaalde plaats als gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het plaatsgebonden risico is vastgelegd in een grenswaarde of een richtwaarde. Deze normen zijn vastgesteld op een kans van 10^{-6} (kans van 1 op de 1 miljoen) per jaar dat een denkbeeldig persoon overlijdt.

Het groepsrisico (GR) wordt uitgedrukt in de kans op overlijden ineens van een groep personen als gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico wordt gepresenteerd in een curve waarbij de omvang van de groep dodelijke slachtoffers wordt uitgezet tegen de kans dat die groep komt te overlijden. De normstelling voor het groepsrisico heeft een status van oriëntatiewaarde. Daarbij wordt ingezoomd op het gebied waarbinnen nog 1% van de aanwezige personen kan komen te overlijden. Dit wordt ook wel het invloedsgebied van het groepsrisico genoemd. Op grond van het Bevb en het Bevi moet bij de vaststelling van een bestemmingsplan, op grond waarvan de aanleg, bouw of vestiging van een kwetsbaar of een (beperkt) kwetsbaar object wordt toegelaten, het GR in het invloedsgebied van de buisleiding of de risicovolle inrichting worden verantwoord. Weliswaar is sprake van een conserverend bestemmingsplan en worden er geen nieuwe kwetsbare objecten toegestaan, toch wordt in de jurisprudentie het vaststellen van een conserverend bestemmingsplan uitgelegd als een nieuwe ontwikkeling in de zin van het Bevi.

In de wet- en regelgeving wordt onderscheid gemaakt in kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten. Van elk object in de nabijheid van een risicovolle activiteit kan het PR in de vorm van een contour worden berekend. Voor kwetsbare objecten geldt het PR als een grenswaarde. Hieraan moet worden voldaan. Voor beperkt kwetsbare objecten geldt het PR als een richtwaarde. Van deze richtwaarde kan gemotiveerd worden afgeweken.

Voor munitieopslag gelden afwijkende risicomaten. Deze worden beschreven in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en uitgewerkt in de Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro). Hierin worden drie veiligheidszones aangeduid: A-, B- en C-veiligheidszone:

- de A-zone ligt direct om het complex: Binnen deze zone zijn geen (beperkt-) kwetsbare objecten zoals bedoeld in het Bevi, geen openbare wegen, spoorwegen of druk bevaaren waterwegen, geen parkeerterreinen, geen recreatie en beperkt agrarisch grondgebruik toegestaan;
- de B-zone (circa 1,5 maal de A-zone): Binnen deze zone zijn geen kwetsbare objecten zoals bedoeld in het Bevi toegestaan, wel wegen met beperkt verkeer en extensieve dagrecreatie;
- de C-zone (circa 2 maal de B-zone): Binnen deze zone zijn geen gebouwen met vlies-of gordijngevelconstructies en gebouwen met grote glasoppervlakken toegestaan.

Voor vliegbewegingen ontbreken normen voor toetsing van externe veiligheidsaspecten. Het externe veiligheidsbeleid is alleen voor de luchthaven Schiphol uitgewerkt in wet- en regelgeving. Voor militaire vliegvelden treedt op termijn binnen afzienbare tijd het Besluit militaire luchthavens in werking. Dit besluit treedt echter pas in werking nadat er een luchthavenbesluit voor de vliegbasis Volkel is vastgesteld. Bij de militaire velden is ten aanzien van het opnemen van externe veiligheidsbeleid een "kan bepaling" opgenomen. Dit betekent dat in het bestemmingsplan ruimte moet worden vrijgehouden voor waar niet gebouwd mag worden en t.b.v. toegankelijkheid van hulpdiensten. De contouren (PR) worden pas in het bestemmingsplan opgenomen, indien deze definitief geregeld worden in wetgeving en luchthavenbesluit. Aanbevolen wordt om bij het opstellen of actualiseren van een bestemmingsplan hierop te anticiperen.

Beoogde wijziging

Het bestemmingsplan Lankes is conserverend van aard. Het plan wordt mede herzien op grond van de Structuurvisie ruimtelijke ordening Noord-Brabant en de Verordening Ruimte. In dit plan zijn de beleidsmatige en feitelijke ontwikkelingen verwerkt. Eventuele nieuwe ontwikkelingen zijn slechts mogelijk na toepassing van de wijzigingsbevoegdheid. Dit betekent dat er geen significante wijziging van het aantal personen en de kwetsbaarheid van objecten optreedt.

Daarom wordt bij de beoordeling van de risico's uitsluitend gekeken naar de omvang van de risico's in de toekomstige situatie, die overeenkomen met de omvang van de huidige risico's.

Risicobronnen in/nabij het plangebied

Risicovolle inrichtingen

Nabij het plangebied ligt een risicovolle inrichting. Het betreft het volgende bedrijf:

| Risicobron | PR 10⁻⁶ in meter | Invloedsgebied in meter |
|--|--|--------------------------------|
| Euro Support Advanced Materials B.V. (ESAM B.V.) Liessentstraat 9, Uden | Binnen inrichtingsgrens, niet over plangebied Lankes | 279 |

ESAM B.V. valt onder de werkingsfeer van het Bevi. In het plangebied zijn geen risicovolle inrichtingen gelegen.

De munitie-explosiecircels van de munitie-activiteiten op de vliegbasis Volkel zijn niet over het plangebied gelegen.

Buisleidingen

In en nabij het plangebied zijn geen buisleidingen gelegen, welke externe veiligheidsrisico's veroorzaken t.a.v. het plangebied.

Transport over weg

In en nabij het plangebied vindt vervoer van gevaarlijke stoffen plaats van en naar de risicovolle bedrijven of buurgemeenten. In de praktijk blijkt alleen bulkvervoer van gevaarlijke stoffen bij te dragen aan de externe veiligheidsrisico's. Deze transporten vinden plaats over veel wegen in het buitengebied in verband met het de levering van propaan aan huishoudens en bedrijven. De transportfrequentie over lokale wegen is over het algemeen zeer laag waardoor de risico's te verwaarlozen zijn. De transportfrequentie van gevaarlijke stoffen op een hoofdontsluitingsweg is aanzienlijk hoger. De volgende weg is met betrekking tot het plangebied het meest relevant voor het vervoer van gevaarlijke stoffen:

| Risicobron | PR 10⁻⁶ contour aanwezig in plangebied | Invloedsgebied in meter |
|-----------------------------------|--|--------------------------------|
| Lippstadtsingel-Nieuwedijk (N264) | Nee | 880 |

Risico-informatie

De volgende risico-informatie is voorhanden:

- De risico's van ESAM B.V. zijn berekend ('Risicoanalyse uitbreiding PEKA Kroef B.V. (AVIV Projectnr. 101741 d.d. 17 maart 2010);
- Ten behoeve van dit bestemmingsplan zijn de risico's van de A50, N264 en N266 berekend en weergegeven in het rapport "Onderzoek vervoer gevaarlijke stoffen" (RMB, Projectnummer 74300328, november 2012);

Plaatsgebonden risico (PR)

Over het plangebied zijn geen plaatsgebonden risicocontouren (PR 10-6) gelegen.

Plasbrandaandachtgebied (PAG)

Het bestemmingsplan Lankes laat geen nieuwe (beperkt) kwetsbare objecten toe in een zone van 30 meter aan de noordzijde van de N264. Hiermee wordt voldaan aan de beleidskeuzes uit de gemeentelijke Beleidsvisie externe veiligheid.

Groepsrisico (GR)

Het groepsrisico is relevant bij ESAM B.V. (Bevi-inrichting) en de hoofdtransportwegen, welke zijn gelegen in de directe nabijheid van het plangebied Lankes.

In het 'Besluit externe veiligheid inrichtingen', de 'Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen' en het nog definitief vast te stellen Besluit transport externe veiligheid is de verantwoordingsplicht opgenomen. Deze verantwoordingsplicht houdt in dat in een bestemmingsplan, conform de in de wetgeving gegeven kaders, de wijziging van het groepsrisico wordt onderbouwd én verantwoord door het bevoegd gezag.

In de Circulaire RNVGS is beschreven dat over elke overschrijding van de oriëntatiewaarde van het groepsrisico of toename van het groepsrisico verantwoording moet worden afgelegd. Voor dit plan wordt geen verantwoording van het groepsrisico afgelegd omdat de oriëntatiewaarde van het groepsrisico niet wordt overschreden en het bestemmingsplan geen toename van persoonsdichtheid toelaat.

Hierna wordt de verantwoording van het groepsrisico toegelicht waarin de volgende verantwoordingselementen worden meegenomen:

- Personendichtheid en de hoogte van het groepsrisico vóór en na realisatie van het plan;
- Alternatieven in de omgeving;
- Mogelijkheden ter beperking van het groepsrisico;
- Mogelijkheden voor zelfredzaamheid van de bevolking;
- Mogelijkheden voor de hulpverlening en bestrijding van een ramp.

Personendichtheid en de hoogte van het groepsrisico vóór en na realisatie van het plan

Over het plangebied is een het invloedsgedebied t.g.v. activiteiten met gevaarlijke stoffen binnen ESAM B.V. gelegen. De personendichtheid in dit invloedsgedebied is echter zeer gering, omdat het invloedsgedebied gelegen is over deels een industrieterrein en deels over agrarisch gebied. De waarde 0,1 maal de oriëntatiewaarde wordt niet overschreden (zie ook kwalitatieve risico-analyse ESAM B.V.). De personendichtheid van het plangebied neemt niet toe, waardoor er geen wijziging van de hoogte van het groepsrisico waar te nemen is vóór en na het plan.

Alternatieven in de omgeving

De risicobronnen is een bestaande risicobron. Nieuwe risicovolle-bedrijven worden binnen het bestemmingsplan Lankes niet toegestaan. Het bestemmingsplan volgt daarmee de beschrijving van het gebiedstype "Woongebieden" uit de gemeentelijke Beleidsvisie externe veiligheid.

In de beleidsvisie is een integrale gebiedsgerichte afweging gemaakt van de vestigingsalternatieven voor bedrijven met risicovolle activiteiten. Hiermee wordt invulling gegeven aan dit verantwoordings-element.

Mogelijkheden ter beperking van het groepsrisico

Door uitsluiting van de mogelijkheden van nieuwvestiging van risicovolle bedrijven en beperking van de mogelijkheden tot nieuwvestiging van kwetsbare groepen mensen, wordt het groepsrisico in het plangebied Lankes geconsolideerd. In de regels zijn beperkingen opgelegd aan de functiemogelijkheden en wijzigingsbevoegdheden.

Mogelijkheden voor zelfredzaamheid van de bevolking;

De bevolking in het plangebied Lankes bestaat grotendeels uit zeer zelfredzame personen. Er zijn weinig grote groepen mensen of groepen met een grotere kwetsbaarheid in het plangebied aanwezig. Enkele bijzondere objecten vormen hierop een uitzondering. Deze bijzondere objecten zijn in de regels vermeld.

Mogelijkheden voor de hulpverlening en rampenbestrijding

De Regionale brandweer is in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen en heeft geadviseerd (advies Brandweer Brabant Noord, d.d. 30 augustus 2012). Uit het advies volgen geen nieuwe mogelijkheden of maatregelen voor het plan omdat het bestemmingsplan geen negatieve gevolgen heeft voor de benodigde inzet van hulpverleningsdiensten en voor de zelfredzaamheid van personen in het plangebied.

Conclusie

Doordat in het plangebied enkele risicobronnen aanwezig zijn, is externe veiligheid relevant voor dit bestemmingsplan. Binnen het plangebied zijn geen PR 10-6 contouren ten gevolge van activiteiten met en/of transport van gevaarlijke stoffen aanwezig.

Het groepsrisico moet worden verantwoord voor de inrichtingen die een invloedsgebied hebben over het plangebied. Door het conserverende karakter van het bestemmingsplan treedt er geen wijziging van het groepsrisico op. De personendichtheid in het plangebied Lankes is laag. In het bestemmingsplan worden nadelige ontwikkelingen uitgesloten. Het groepsrisico wordt daarom acceptabel gevonden.